

**ВІДДІЛ ОСВІТИ ВК КМР
КОРОСТЕНСЬКИЙ МІСЬКИЙ ЛІЦЕЙ № 6
ЖИТОМИРСЬКОЇ ОБЛАСТІ
(КМЛ № 6)**

Н А К А З

29.08.2024 року

м. Коростень

№ _____

**Про створення в КМЛ №6 безпечного освітнього
середовища та попередження і протидію булінгу (цькуванню)
у 2024-2025 навчальному році**

На виконання Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо протидії булінгу (цькуванню)», листа МОН України від 14.08.2020 № 1/9-436 «Про створення безпечного освітнього середовища в закладі освіти та попередження і протидії булінгу (цькуванню)», враховуючи рекомендації листа МОН України від 23 серпня 2024 р. № 1/15281-24 "Про організацію 2024/2025 н.р. в закладах загальної середньої освіти" та з метою створення безпечного освітнього середовища в ліцеї, запобігання вчинення дітьми злочинів, правопорушень, проявів булінгу в освітньому просторі, формування позитивних соціальних установок, попередження вживання алкогольних, наркотичних речовин, тютюнових виробів учнівською молоддю,

НАКАЗУЮ:

1. Затвердити Комплексний план заходів щодо профілактики виникнення булінгу, агресії, насильства та створення безпечного освітнього середовища в Коростенському міському ліцеї № 6 на 2024/2025 навчальний рік (Додаток 1).
2. Заступниці директора ліцею з виховної роботи Дашкевич Ю.В. забезпечити виконання затвердженого Плану заходів та забезпечити ведення відповідної документації.
3. Створити постійно діючу комісію з розгляду випадку булінгу (цькування) у складі:
 - Ходаківський В.В., директор ліцею – голова комісії;
 - Дашкевич Ю.В., заступниця директора ліцею з виховної роботи – заступник голови комісії;
 - Болячишина А.О., практичний психолог – член комісії;
 - Сьомак О.В., соціальний педагог – секретар комісії;
 - Барилук А.В., педагог-організатор – член комісії;
 - Боровик В.Ф. -голова батьківського врядування ліцею (за згодою);
 - представники служби у справах дітей та центру соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді (за згодою).
4. Членам постійно діючої комісії:

- 4.1. Після отримання повідомлення про факт булінгу невідкладно реагувати шляхом проведення внутрішнього розслідування, індивідуальної роботи з учасниками булінгу, проведення нарад тощо.
- 4.2. В разі необхідності звертатися самим або рекомендувати звернутися з батьками в Коростенське відділення поліції Коростенського відділу поліції ГНУП в Житомирській області, службу у справах дітей Коростенської міської ради та інші інстанції.
5. Педагогічним працівникам ліцею:
 - 5.1. Забезпечити виконання Комплексний план заходів спрямованих на запобігання та протидію булінгу в Коростенському міському ліцеї №6 на 2024/2025 навчальний рік.
 - 5.2. Не допускати випадків фізичного та психологічного насильства, образ, недбалого й жорстокого поводження з дітьми.
 - 5.3. Постійно формувати у здобувачів освіти толерантне ставлення один до одного.
 - 5.4. Протягом н.р. уникати проявів жорстокого ставлення до здобувачів освіти, приниження їхньої честі, гідності та інших форм насильства (фізичного та/або психічного).
 - 5.5. Невідкладно інформувати адміністрацію навчального закладу про виявлений факт булінгу по відношенню до здобувачів освіти.
 - 5.6. Дотримуватися алгоритму дій працівника навчального закладу разі виявлення випадку насильства над дитиною.
6. Класним керівникам 1-11 класів:
 - 6.1. Забезпечити виконання Комплексного плану заходів спрямованих на запобігання та протидію булінгу в Коростенському міському ліцеї на 2024/2025 навчальний рік
 - 6.2. Постійно здійснювати роботу по виявленню дітей «групи ризику» з проблеми схильності до агресивної поведінки та проведення з ними відповідних профілактичних та просвітницьких заходів.
 - 6.3. Створювати позитивну атмосферу в учнівському колективі.
 - 6.4. Вдосконалювати взаємодію «Учитель-учень» (організація спільної діяльності педагога і учня шляхом проведення спільних заходів, тренінгів та рольових ігор).
 - 6.5. Розвивати позитивні якості в учнів з девіантною поведінкою.
 - 6.6. Забезпечити проведення роз'яснювальної роботи серед учнів та батьків щодо безпечного освітнього середовища через різноманітні форми роботи.
 - 6.7. Формувати безпечний освітній простір, шляхом створення позитивного мікроклімату класу, оволодіння учнями навичок безпечної поведінки та толерантної міжособистісної взаємодії.
7. Психологу Болячишиній А.О. та соц.педагогу Сьомак О.В.:
 - 7.1. Постійно здійснювати моніторинг поведінки учнів щодо проявів емоційної нестабільності з метою подальшої роботи з дітьми «групи ризику», протидії булінгу.
 - 7.2. Спланувати та проводити «Години психолога» з тренінговими заняттями з учнями.
 - 7.3. Поновити на інформаційному стенді «Стоп-булінг!» інформацію про правозахисні організації та «телефони довіри».

- 7.4. Забезпечити проведення просвітницької, профілактичної та діагностичної роботи щодо попередження проявів булінгу в учнівському середовищі.
- 7.5. Проводити просвітницьку роботу з батьками та педагогами щодо попередження проявів булінгу в учнівському середовищі, запобігання та протидії домашньому насильству (згідно з розробленими заходами).
- 7.6. У випадках виявлення дітей, які постраждали від насильства, жорстокості, цькування, проводити з ними корекційну роботу та невідкладно повідомляти адміністрацію ліцею.
- 7.7. Своєчасно виявляти батьків або осіб, що їх замінюють які ухиляються від виконання передбачених законодавством обов'язків щодо створення належних умов для життя, навчання та виховання учнів.
8. Призначити відповідальною за розгляд скарг про відмову у реагуванні на випадки булінгу за відповідними заявами, а також процедуру подання заяв Сьомак О.В., соціального педагога.
9. Педагогу-організатору Барилюк А.В. оприлюднити даний наказ на офіційному сайті закладу у розділі «Протидія булінгу (цькування)» та ознайомити колектив на нараді при директорі.
10. Контроль за виконанням цього наказу залишаю за собою.

Директор

Віктор ХОДАКІВСЬКИЙ

З наказом ознайомлені:

Дашкевич Ю.В.

Сьомак О.В.

Барилюк А.В.

Болячишина А.О.

**Комплексний план заходів щодо профілактики виникнення булінгу,
агресії, насильства та створення безпечного освітнього середовища в
Коростенському міському ліцеї № 6 на 2024/2025 навчальний рік**

№ з/п	Заходи	Термін виконання	Відповідальний	Відмітка про виконання
УПРАВЛІНСЬКИЙ НАПРЯМ				
Первинна профілактика				
1.	Довести до відома працівників ліцею зміст Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо протидії булінгу (цькуванню)» від 18.12.2018 № 2657-VIII	Вересень 2024	ЗВР	
2.	Довести до відома працівників ліцею: 1. Правила поведінки, права та обов'язки учнів ліцею. 2. Порядок реагування на доведені випадки булінгу (цькування) у закладі освіти та відповідальність осіб, причетних до булінгу (цькування). 3. Порядок подання та розгляду заяв про випадки булінгу (цькування) у закладі освіти	Вересень 2024	ЗВР.	
3.	Довести до відома учнів ліцею: 1. Правила поведінки, права та обов'язки учнів ліцею. 2. Порядок реагування на доведені випадки булінгу (цькування) у закладі освіти та відповідальність осіб, причетних до булінгу (цькування). 3. Порядок подання та розгляду заяв про випадки булінгу (цькування) у закладі освіти	Вересень 2024	Класні керівники	
4.	Довести до відома батьків учнів ліцею: 1. Правила поведінки, права та обов'язки учнів ліцею. 2. Порядок реагування на доведені випадки булінгу (цькування) у закладі освіти та відповідальність осіб, причетних до булінгу (цькування). 3. Порядок подання та розгляду заяв про випадки булінгу (цькування) у закладі освіти	Вересень 2024	ЗВР, Класні керівники	
5.	Забезпечити на веб-сайті ліцею відкритий доступ до такої інформації та документів: 1. Правила поведінки, права та обов'язки учнів ліцею. 2. План заходів щодо запобігання та протидії булінгу (цькування) на 2024/2025 навчальний рік 3. Порядок реагування на доведені випадки булінгу (цькування) у закладі освіти та відповідальність осіб, причетних до булінгу (цькування); 4. Порядок подання та розгляду заяв про випадки булінгу (цькування) у закладі освіти	Упродовж 2024/2025н.р	Відповідальний за ведення сайту	

6.	Забезпечення інформацією сайту ліцею щодо застосування норм Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо протидії булінгу (цькування)» від 18 грудня 2018 року за №2657	Упродовж 2024/2025н.р	Класні керівники Педагог-організатор	
7.	Забезпечити постійне чергування вчителів у місцях загального користування (їдальня, коридор, роздягальня, шкільне подвір'я) і технічних приміщеннях	Упродовж 2024/2025н.р	ЗВР	
8.	Перевірка приміщень, території ліцею з метою виявлення місць, які потенційно можуть бути небезпечними та сприятливими для вчинення булінгу (цькування)	Упродовж 2024/2025н.р	Адміністрація освітнього закладу	
9.	Питання профілактики булінгу (цькування) у ліцеї розглядати на нарадах при директорі	Упродовж 2024/2025н.р	ЗВР.	
10.	Питання профілактики булінгу (цькування) у ліцеї розглядати на батьківських зборах	Упродовж 2024/2025н.р	Класні керівники	
11.	Ознайомлювати педагогічних працівників ліцею з оновленням нормативно-правової бази щодо насильства відносно та за участі дітей, порядку дій щодо виявлення і припинення фактів жорстокого поводження з дітьми або загрози його вчинення	Упродовж 2024/2025н.р	ЗВР	
12.	Залучати педагогічних працівників ліцею до підвищення кваліфікації з питань профілактики булінгу (цькування) у школі	Упродовж 2024/2025 .р.	Адміністрація освітнього закладу.	

Діагностичний етап

13.	Створення бази інструментарію для діагностування рівня напруги, тривожності в учнівських колективах	Упродовж 2024/2025 н.р.	Психолог	
14.	Складання банку даних учнів «Групи ризику»	Упродовж 2024/2025н.р	Громадський інспектор, Класні керівники	
15.	Діагностування рівня напруги, тривожності в учнівських колективах: - спостереження за міжособистісною поведінкою здобувачів освіти; - опитування (анкетування) учасників освітнього процесу; - психологічні діагностики мікроклімату, згуртованості класних колективів та емоційних станів учнів; - соціальне дослідження наявності референтних груп та відторгнених в колективах; - визначення рівня тривоги та депресії учнів.	Упродовж 2024/2025н.р	Психолог Класні керівники.	

ПРОСВІТНИЦЬКИЙ НАПРЯМ

Інформаційно-профілактичні заходи

16.	Тренінг для учнів 8-9 класів «Як не стати учасником булінгу»	листопад	Класні керівники 8-9 класів	
17.	Імітаційна гра для учнів середніх і старших класів «Розкажи про насильство»	Березень 2025 року	Соц.педагог 5-7 класи	

18.	Проходження безкоштовного курсу «Недискримінаційний підхід у навчанні» на сайті EdEra, «Протидія та попередження булінгу в закладах освіти» (освітня платформа «PROMETHEUS»)	Упродовж 2024/2025н.р	Класні керівники 1-9 класів	
19.	Круглий стіл для батьків «Поговоримо про булінг та кібербулінг»	Упродовж 2024/2025н.р	Класні керівники 1-9 класів	
20.	Міні – тренінг «Як навчити дітей безпечної поведінки в Інтернеті»	Грудень 2024	Вч. інформатики в початкових класах	
21.	Круглий стіл для педколективу «Безпечна школа. Маски булінгу»	Листопад 2024	ЗВР	
22.	Години відвертого спілкування за участю представників Національної поліції «Не допускай проявів булінгу над собою. Допоможи другу»	Листопад 2024 року, квітень 2025року	Класні керівники 1-9 класів	
23.	Проведення відеолекторіїв у співпраці з представниками соціальної служби ОТГ	Упродовж 2024/2025н.р	Коваленко М.Ю.	
24.	Проведення моніторингу безпечності та комфортності закладу освіти шляхом анкетування	Упродовж 2024/2025 н.р.	ЗВР.	
25.	Проведення заходів в рамках тематичного тижня протидії булінгу «Зупинимо булінг разом»	Вересень 2024	Педагог-організатор	

Години психолога, спрямовані на запобігання та протидію булінгу

26.	Година спілкування «Агресія як прояв насильства»	листопад	Психолог	
27.	Бесіда «Конфлікт та його наслідки»	лютий	Психолог	
28.	Розвивальне заняття «Я та інші»	березень	Психолог	
29.	Година спілкування «Кібербулінг як проблема порушення прав людини»	грудень	Психолог	
30.	Заняття з елементами тренінгу «Обери безпечний шлях»	січень	Психолог	
31.	Тренінг «Безпечний інтернет»	квітень	Психолог	
32.	Розвивальне заняття «Як приборкати власних драконів»	травень	Психолог	

Робота громадського інспектора, спрямована на запобігання та протидію булінгу

33.	Анкетування за методикою «Агресивна поведінка» (за Є. Ільїним та П. Ковальовим)	листопад	Соц.педагог	
34.	Анкета «Протидія булінгу»	грудень	Соц.педагог	
35.	Тренінг для педагогів «Конфлікти – це норми життя?»	січень	Соц.педагог	
36.	Батьківський всеобуч «Агресивна поведінка підлітків. Що таке батьківський авторитет»	березень	Соц.педагог	
37.	Розробка пам'ятки «Маркери булінгу»	вересень	Соц.педагог	
38.	Складання порад «Як допомогти дітям упоратися з булінгом»	вересень	Соц.педагог	

Вторинна профілактика

39.	Розгляд заяв про випадки булінгу	За заявою	Адміністрація ліцею	
40.	Сеанси медіації (примирення)	За потребою	Психолог	

№	Захід	Дата проведення	З ким проводиться	Відповідальні за підготовку та проведення заходу
1.	Публікація просвітницько-інформаційних матеріалів на сайті закладу та інформаційному стенді психологічної служби щодо попередження проявів цькування в учнівському середовищі. Практичні поради, рекомендації та корисні посилання	Протягом року	учні, вчителі, батьки	Соціально-психологічна служба, ЗВР, вчитель інформатики
2.	Розробка та розповсюдження інформаційних матеріалів для вчителів, учнів, батьків з питань профілактики булінгу	Вересень	учні, батьки, вчителі	Соціально-психологічна служба
3.	Засідання МО класних керівників на тему «Профілактика виникнення та подолання проявів булінгу в дитячому середовищі»	Вересень	класні керівники	ЗВР, педагог-організатор, психолог
4.	Проведення діагностики «Мапа ліцею» з метою виявлення комфортних зон в ліцеї та його території, а також виявлення зон, де учні ліцею можуть зазнати насильства.	Вересень		ЗВР, педагог-організатор, соц.педагог
5.	До Всеукраїнського тижня з протидії булінгу проведення серії тренінгів, семінарів, обговорень з питань попередження та профілактики булінгу	16.09-20.09	учні, вчителі, батьки	ЗВР, педагог-організатор, соц.педагог
6.	До Міжнародного дня миру конкурс дитячих малюнків «Безпека та мир в сім'ї, родині, Україні».	21.09	учні	ЗВР, педагог-організатор, соц.педагог,

				класні керівники
7.	Психологічне заняття «Зрощуємо квітку толерантності»	Жовтень	учні початкових класів	Практичний психолог, класні керівники початкових класів
8.	Серія бесід з елементами тренінгу «Що таке «булінг» та чому про нього потрібно знати всім?»	Вересень-жовтень	батьки, вчителі	ЗВР, педагог-організатор, соц.педагог, класні керівники
9.	Серія тренінгових занять: «Безпечний Інтернет», «СТОП-БУЛІНГ: попередження жорстокості та насильства серед підлітків»	Жовтень - листопад	учні ліцею	Соціально-психологічна служба
10.	Перегляд та обговорення відеоматеріалів з метою запобігання булінгу та формування суспільної свідомості неприйняття булінгу в міжособистісних стосунках: «Безпечна школа»	Листопад	учні ліцею	Педагог-організатор, психолог, класні керівники.
11.	Співпраця з шкільним офіцером поліції у напрямку профілактики булінгу та жорстокого поводження	Протягом року	учні ліцею	Соціально-психологічна служба, класні керівники
12.	Відпрацювання теми особистої гідності в ході вивчення літературних творів, на уроках історії	Протягом року	учні ліцею	Класні керівники, учителі літератури, історії

13.	Тиждень добрих справ (з нагоди Міжнародного Дня толерантності)	Листопад	учні ліцею	Педагог-організатор, психолог, класні керівники
14.	Заняття з елементами тренінгу «Шкільна медіація. Формування навичок успішного вирішення будь-яких ситуацій шкільного життя»	Листопад-січень	учні ліцею	Соціально-психологічна служба
15.	Всеукраїнська акція «16 днів проти насильства» просвітницькі та профілактичні бесіди, створення інтерактивного стенду, конкурс малюнків, серія психологічних тренінгів.	Листопад - грудень	учні ліцею	ЗВР, педагог-організатор, психологічна служба
16.	Конкурс малюнків для учнів початкової ліцею на тему «Щаслива сім'я - без насильства»	Листопад	учні початкових класів	Педагог-організатор, соц.педагог, класні керівники учнів початкових класів
17.	Серія online-занять з елементами тренінгу: «Вирішуємо конфлікти та будуюмо мир навколо себе»	Протягом року	учнівське всаморядування	Соціально-психологічна служба
18.	Круглий стіл «Відповідальність за власні вчинки»	Листопад	учні 9- х класів	Педагог-організатор, соціально-психологічна служба
19.	Анкетування учнів на тему: «Що я знаю про насильство?» (за запитом класних керівників)	Листопад - грудень	учні ліцею	Класні керівники, соціально-психологічна служба
20.	Круглий стіл online: «Секрети конструктивного спілкування»	Грудень	7-мі класи	Соціально-психологічна служба

21.	Розробка пам'ятки «Маркери булінгу»	Грудень	учителі, батьки ліцеїстів	Соціально-психологічна служба
22.	Круглий стіл «Які моральні ідеали для мене цінні?»	Лютий	10-11 класи	Педагог-організатор, соціально-психологічна служба, класні керівники
23.	Перегляд та обговорення з батьками просвітницьких вебінарів та лекцій з теми профілактика насильства, булінгу	Лютий - березень	батьки ліцеїстів	ЗВР, психологічна служба ліцею
24.	Конкурс на написання статті в ліцейну газету на тему «Як довіряти і бути вдячним іншим?»	До кінця квітня	Учні ліцею	Класні керівники, вчителі укр.мови
25.	Круглий стіл «Секрети конструктивного спілкування»	Березень	8-мі класи	Педагог-організатор, психолог
26.	Заняття з елементами тренінгу «Безпечний Інтернет»	Березень	6-8 класи	Психолог
27.	Години відвертого спілкування за участю представників Національної поліції України Печерського району «Не допускай проявів булінгу над собою. Допоможи другу»	Березень-квітень	5-9 класи	ЗВР, педагог-організатор, соц.педагог, психолог
28.	Круглий стіл «Життя online. Інтернет друг чи ворог?»	Квітень	9-11 класи	Психологічна служба, педагог-організатор
29.	Арт-терапевтичні заняття з метою вираження своїх почуттів, переживань у творчій формі «Говорять кольори»	Протягом року	учні, вчителі, батьки	Психолог

--	--	--	--	--

№ з/п	Назва заходу	Термін виконання	Виконавці
1	2	3	4
Нормативно-правове та інформаційне забезпечення попередження насильства та булінгу			
1.	Наради з різними категоріями працівників з питань профілактики булінгу (цькування): • педагогічний персонал; • технічний персонал.	Вересень	Адміністрація
2.	Обговорення та прийняття правил поведінки в групах/класах.	Вересень	Класні керівники, класоводи.
3.	Організація механізмів звернення для повідомлень про випадки булінгу (цькування)	Вересень	Адміністрація, практичний психолог, класні керівники
4.	Інформаційна робота через інтернет - сторінки	Постійно	Заступник директора з ВР
5.	Створення комісії з розгляду випадків булінгу	Жовтень	Адміністрація
6.	Інструктивно-методична нарада щодо механізму реагування на випадку булінгу з педагогічним колективом	Вересень	Заступник директора з ВР
7.	Оформлення тематичного стенду	Постійно	Практичний психолог
8.	Контроль стану попередження випадків булінгу.	Вересень	Заступник директора з ВР
9.	Оприлюднити на офіційному веб-сайті, дошці оголошень інформацію щодо застосування	До 05.09.2025 р.	Заступник директора з ВР

	норм Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо протидії булінгу (цькування)» від 18 грудня 2018 року за № 2657- VIII, а саме: • Телефон довіри; • Правила поведінки здобувачів освіти в закладі освіти; • План заходів щодо запобігання та протидії булінгу на 2021-2024 навчальний рік; • Процедури подання учасниками освітнього процесу заяв про випадки булінгу в закладі освіти; • Порядок реагування на доведені випадки булінгу в закладі освіти та відповідальність осіб, причетних до булінгу.		
10.	Організація постійного чергування вчителів в місцях загального користування (їдальня, коридор, шкільне подвір'я) і в технічних приміщеннях.	Постійно	Заступник директора з ВР
11.	Перевірка приміщень, території ліцею з метою виявлення місць, які потенційно можуть бути небезпечними та сприятливими для вчинення булінгу (цькування)	До 01.09.2025 р.	Комісія
Робота з вчителями			
1.	Засідання ШМО класних керівників на тему «Протидія булінгу в учнівському колективі»	Листопад	Голова ШМО
2.	Вивчення законодавчих документів, практик протидії цькуванню педагогічним колективом	Листопад	Заступник директора з ВР
3.	Співбесіда з класними керівниками за результатами діагностики	Постійно	Практичний психолог, класні керівники
4.	Консультування класних керівників з практичним психологом з проблемних ситуацій.	Постійно	Практичний психолог, заступник директора з ВР
5.	Круглий стіл для педколективу «Безпечна школа. Булінг – це...»	Жовтень	Психологічна служба
6.	Проходження безкоштовного курсу «Недискримінаційний підхід у навчанні» на сайті EdEra, «Протидія та попередження булінгу в закладах освіти» (освітня платформа «PROMETHEUS»)	Протягом року	Педагогічні працівники
Робота з учнями			
1.	Проведення тренінгів для старшокласників з розвитку навичок спілкування та мирного вирішення конфліктів	Протягом року	Психолог
2.	Імітаційна гра для молодших школярів (1-4 класи) «Якщо тебе ображають»	Жовтень	Класні керівники, психолог, соціальний педагог
3.	Імітаційна гра для учнів середніх і старших класів «Розкажи про насильство»	Січень	Класні керівники, психолог, соціальний педагог
4.	Конкурс відеопроєктів проти насильства	Квітень	ЗДВР, педагог-організатор, учнівське

5.	Провести інформаційно-просвітницькі заходи, години спілкування щодо протидії булінгу в освітньому середовищі: Булінг у школі: чому діти цькують дітей і що з цим робити; Жертва у дитячому колективі. Як навчити школяра протидіяти булінгу; Проблема булінгу очима підлітка; Поради для жертв шкільного цькування; «Як не стати учасником булінгу»; Психологічне та фізичне насильство у школі. Хто має відповідати за законом? -Провести місячник з протидії булінгу та насильства «Зупинимо булінг разом!»: Перегляд мультфільмів з коментуванням: «Жив собі чорний кіт», «Про пташок», «Вірте у любов, вірте у Різдво», «Курка, яка несла всяку всячину»; Стоп! Тут мій кордон або правила безпечної поведінки; Це - моя територія! Профілактика булінгу в учнівському колективі; ьПерегляд мультфільмів з коментуванням, щодо кібер-булінгу: «Мобільні – це класно», «Історія двох пар», «Ти також заблукав у цьому світі, як і я?», «Залежність від соціальних медіа», 3D-анімація «Прикле-єний», 3D-анімація «Смартфоно-залежність», «Технології та родина», Булінг, мобінг, кібербулінг – профілактика в освітньому середовищі.	Протягом року	Класоводи та класні керівники
6.	Проведення заходів в рамках Тижня толерантності	Листопад	Практичний психолог, соц.педагог
7.	Проведення заходів в рамках Акції « 16 днів проти насильства»	Листопад-грудень	Практичний психолог, соц.педагог
8.	Проведення заходів в рамках Всеукраїнського тижня права.	Грудень	Вчитель правознавства, практичний психолог
9.	Практичні заняття «STOP-булінг»	Постійно	Практичний психолог, соц.педагог, класні керівники
10.	Інформаційно-просвітницькі заходи з питань протидії булінгу та насильства	Постійно	Практичний психолог
11.	Заняття «Безпечний інтернет»	Лютий	Практичний психолог, класні керівники
12.	Контроль за поведінкою дітей та взаємостосунками між ними під час освітнього процесу та поза ним.	Постійно	Класні керівники
13.	Бесіди-зустрічі учнів з працівниками поліції, юстиції	Постійно	Вчитель правознавства

14.	Створення морально безпечного освітнього простору, формування позитивного мікроклімату та толерантної міжособистісної взаємодії в ході виховних годин та бесід	Постійно	Класні керівники
15.	Консультаційна робота з учасниками освітнього процесу	Постійно	Практичний психолог
16.	Проведення ранкових зустрічей учнів 1, 3-4 класів з метою формування навичок дружніх стосунків.	Постійно	Класні керівники 1, 3-4 класів
Робота з батьками			
1.	Тематичні батьківські збори з питань насильства у сім'ї та шкільному середовищі	Постійно	Класні керівники
2.	Підготовка пам'ятки для батьків про порядок реагування та способи повідомлення про випадки булінгу (цькування) щодо дітей, заходи захисту та надання допомоги дітям	Листопад	Заступник директора з ВР, соц.педагог, психолог
3.	Консультування батьків щодо захисту прав та інтересів дітей	Постійно	ЗВР, соц.педагог
4.	Проведення консультацій з питань взаємин батьків з дітьми	Постійно	Практичний психолог
Моніторинг освітнього середовища закладу освіти			

1.	Самооцінка закладу освіти за показниками безпеки, комфортності, інклюзивності	Вересень Грудень травень	Адміністрація
2.	Анонімне анкетування учнів 5-11-х класів про випадки булінгу (цькування) у ліцеї	Вересень	Практичний психолог
3.	Анкетування батьків про безпеку в закладі освіти	Вересень	Практичний психолог
4.	Діагностика стосунків у закладі освіти. Анкетування учнів та вчителів.	Вересень	Практичний психолог
5.	Аналіз інформації за протоколами комісії з розгляду випадків булінгу (цькування) в закладі освіти	За необхід.	Адміністрація Практичний психолог
6.	Підготовка звіту про виконання заходів про виконання плану заходів з запобігання та протидії булінгу	Грудень Травень	ЗДВР
7.	Узагальнення всіх методичних й інформаційних матеріалів, що сприяли підвищенню рівня роботи з даного питання	Червень	ЗДВР
8.	Діагностика стосунків у закладі освіти. Анкетування учнів та вчителів	Квітень	ЗДВР, психолог, соціальний педагог
9.	Аналіз інформації за протоколами комісії з розгляду випадків булінгу (цькування) в закладі освіти	Щомісяця	ЗДВР, психолог, соціальний педагог
10.	Узагальнення інформації щодо виконання плану заходів з запобігання та протидії булінгу (цькуванню) в закладі освіти	Травень, червень	ЗДВР, психолог, соціальний педагог

СХВАЛЕНО

Протокол педагогічної ради ліцею

Від 28.08.2021 року №1

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор міського ліцею

_____ **В.В. Ходаківський**

Наказ № 59 від 28.08.2021 року

Положення

щодо протидії булінгу (цькуванню) та порядок реагування на випадки булінгу в Коростенському міському ліцеї

I. Загальні положення

1.1. Це Положення регламентує організацію роботи щодо запобігання та протидії булінгу (цькуванню) і порядок реагування на випадки булінгу (цькування) (далі - Положення) у Коростенському міському ліцеї (далі – Міський ліцей).

Положення розроблено у відповідності до чинних Законів України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», «Про запобігання та протидію насильству», «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо протидії боулінгу (цькуванню)» (№2657-1111), «Про охорону дитинства», листа Міністерства освіти і науки України від 14.08.2020 №1/9-436 «Про створення безпечного освітнього середовища в закладі освіти та попередження і протидії булінгу (цькуванню)», Статуту міського ліцею, Правил внутрішнього трудового розпорядку та відповідних нормативно розпорядчих документів Міністерства освіти і науки України та з метою вироблення спільних дій педагогічного колективу щодо створення комфортного та безпечного середовища перебування здобувачів освіти в міському ліцеї.

1.2. Терміни, використані у цьому Положенні, вживаються у таких значеннях:

кривдник (булер) - учасник освітнього процесу, в тому числі малолітня чи неповнолітня особа, яка вчиняє булінг (цькування) щодо іншого учасника освітнього процесу;

потерпілий (жертва булінгу) - учасник освітнього процесу, в тому числі малолітня чи неповнолітня особа, щодо якої було вчинено булінг (цькування);

спостерігачі - свідки та (або) безпосередні очевидці випадку булінгу (цькування);

сторони булінгу (цькування) - безпосередні учасники випадку: кривдник (булер), потерпілий (жертва булінгу), спостерігачі (за наявності).

Розділ II. Булінг

2.1. Булінг (цькування)

Булінг (цькування) - діяння (дії або бездіяльність) учасників освітнього процесу, які полягають у психологічному, фізичному, економічному, сексуальному насильстві, у тому числі із застосуванням засобів електронних комунікацій, що вчиняються стосовно малолітньої чи неповнолітньої особи та (або) такою особою стосовно інших учасників освітнього процесу, внаслідок чого могла бути чи була заподіяна шкода психічному або фізичному здоров'ю потерпілого. Булінг проявляється в багатьох формах: є вербальна, фізична, соціальна форми булінгу, а також кіберзалякування.

Вербальний булінг

Словесне знущання або залякування за допомогою образливих слів, яке включає в себе постійні образи, погрози й неповажні коментарі про кого-небудь (про зовнішній вигляд, релігію, етнічну приналежність, інвалідність, особливості стилю одягу і т. п.).

Фізичний булінг

Фізичне залякування або булінг за допомогою агресивного фізичного залякування полягає в багаторазово повторюваних ударах, стусанах, підніжках, блокуванні, поштовхах і дотиках небажаним і неналежним чином.

Соціальний булінг

Соціальне залякування або булінг із застосуванням тактики ізоляції припускає, що когось навмисно не допускають до участі в роботі групи, трапеза це за обіднім столом, гра, заняття спортом чи громадська діяльність.

Кіберзалякування

Кіберзалякування (кібернасильство) або булінг у кіберпросторі полягає у звинуваченні когось з використанням образливих слів, брехні та неправдивих чуток за допомогою електронної пошти, текстових повідомлень і повідомлень у соціальних мережах. Сексистські, расистські та подібні їм повідомлення створюють ворожу атмосферу.

2.2. До булінгу (цькування) в міському ліцеї належать випадки, які відбуваються безпосередньо в приміщенні закладу та на прилеглій території (включно з навчальними приміщеннями, приміщеннями для занять спортом, проведення заходів, коридорами, роздягальнями, вбиральнями, їдальнею тощо) та (або) за межами міського ліцею під час заходів, передбачених освітньою програмою, планом роботи ліцею та інших освітніх заходів, що організовуються за згодою директора ліцею, в тому числі дорогою до (із) закладу.

2.3. Ознаками булінгу (цькування) є систематичне вчинення учасниками освітнього процесу діянь стосовно малолітньої чи неповнолітньої особи та (або) такою особою стосовно інших учасників освітнього процесу, в тому числі із застосуванням засобів електронних комунікацій, а саме:

- ✓ умисне позбавлення їжі, одягу, коштів, документів, іншого майна або можливості користуватися ними, перешкоджання в отриманні освітніх послуг, примушування до праці та інші правопорушення економічного характеру;
- ✓ словесні образи, погрози, у тому числі щодо третіх осіб, приниження, переслідування, залякування, інші діяння, спрямовані на обмеження волевиявлення особи;
- ✓ будь-яка форма небажаної вербальної, невербальної чи фізичної поведінки сексуального характеру, зокрема принизливі погляди, жести, образливі рухи тіла, прізвиська, образи, жарти, погрози, поширення образливих чуток;
- ✓ будь-яка форма небажаної фізичної поведінки, зокрема ляпаси, стусани, штовхання, щипання, шмагання, кусання, завдання ударів;
- ✓ інші правопорушення насильницького характеру.

Розділ III. Заходи, спрямовані на запобігання та протидію булінгу (цькуванню) в Коростенському міському ліцеї

До заходів, спрямованих на запобігання та протидію булінгу (цькуванню) в закладі освіти, належать заходи щодо:

- ✓ організації належних заходів безпеки відповідно до законодавства (пост охорони, відеоспостереженням за місцями загального користування тощо);
- ✓ організації безпечного користування мережею Інтернет під час освітнього процесу;
- ✓ контролю за використанням засобів електронних комунікацій малолітніми чи неповнолітніми здобувачами освіти під час освітнього процесу;

- ✓ розвитку соціального та емоційного інтелекту учасників освітнього процесу, зокрема:
- ✓ розуміння та сприйняття цінності прав та свобод людини, вміння відстоювати свої права та поважати права інших;
- ✓ розуміння та сприйняття принципів рівності та недискримінації, поваги до гідності людини, толерантності, соціальної справедливості, доброчесності, вміння втілювати їх у власні моделі поведінки;
- ✓ здатності попереджувати та розв'язувати конфлікти ненасильницьким шляхом;
- ✓ відповідального ставлення до своїх громадянських прав і обов'язків, пов'язаних з участю в суспільному житті;
- ✓ здатності визначати, формулювати та аргументовано відстоювати власну позицію, поважаючи відмінні від власних думки/позиції, якщо вони не порушують прав та гідності інших осіб;
- ✓ здатності критично аналізувати інформацію, розглядати питання з різних позицій, приймати обґрунтовані рішення;
- ✓ здатності до комунікації та вміння співпрацювати для розв'язання різних суспільних проблем, зокрема шляхом волонтерської діяльності тощо;
- ✓ підвищення рівня обізнаності учасників освітнього процесу про булінг (цькування), його причини та наслідки, порядок реагування на випадки булінгу (цькування) тощо;
- ✓ створення в закладі освіти культури, що ґрунтується на нетерпимості до будь-яких форм насильства та дискримінації, в тому числі булінгу (цькування).

Розділ IV. Повноваження директора міського ліцею та уповноважених ним осіб щодо запобігання та протидії булінгу (цькуванню)

4.1. Директор ліцею:

- призначає відповідальну особу за реалізацію норм законодавства у сфері запобігання та протидії булінгу в закладі освіти;
- створює постійно діючу комісію із запобігання та протидії булінгу і дискримінації учасників освітнього процесу в Коростенському міському ліцеї;
- розглядає заяви про випадки булінгу (цькування) здобувачів освіти, їхніх батьків, законних представників, інших осіб та видає рішення про проведення розслідування;
- скликає засідання постійно діючої комісії із запобігання та протидії булінгу і дискримінації учасників освітнього процесу не пізніше, ніж три робочі дні з дня надходження заяви про випадок або підозру з метою планування та застосування необхідних заходів реагування;
- розглядає скарги про відмову у реагуванні на випадки булінгу (цькування) за заявами здобувачів освіти, їхніх батьків, законних представників, інших осіб та приймає рішення за результатами розгляду таких скарг;
- повідомляє уповноваженим підрозділам органів Національної поліції України та службі у справах дітей про випадки булінгу (цькування) у закладі.

4.1.1. В разі отримання заяви про випадок булінгу не пізніше однієї доби директор:

- повідомляє територіальний орган Національної поліції України про отримання заяви про випадок булінгу;
- інформує територіальний орган (підрозділ) служби у справах дітей та/або центр соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді для невідкладного надання психологічної допомоги (за потреби);
- викликає бригаду екстреної (швидкої) медичної допомоги для організації надання медичної допомоги постраждалій особі (за потреби);
- у випадку тимчасової відсутності відповідальної особи, зі складу постійно діючої комісії із запобігання та протидії булінгу і дискримінації учасників освітнього процесу, призначає наказом особу відповідальну за підготовку матеріалів для проведення засідання, опитування учасників випадку, з'ясування наявності фото та відеофіксацій, психологічної характеристики сторін тощо;
- інформує особу, яка звернулась із заявою, про подальший порядок її розгляду.

4.2. Заступник директора з виховної роботи забезпечує:

- виконання заходів для надання соціальних та психолого-педагогічних послуг здобувачам освіти, які вчинили булінг, стали його свідками або постраждали від булінгу (цькування), веде облік випадків та оформлення документації згідно цього Положення;
- реалізацію просвітницького напрямку всіх учасників освітнього процесу шляхом організації тематичних заходів, бесід, консультацій з метою формування навичок толерантної та ненасильницької поведінки, спілкування та взаємодії;
- прозорість та інформаційну відкритість шляхом формування та оприлюднення на Веб-сайті ліцею, розміщення в інформаційних куточках для батьків, здобувачів освіти інформацію та нормативно-правові акти з питань щодо протидії булінгу, план заходів, спрямованих на запобігання та протидію булінгу (цькуванню) в ліцеї;
- порядок подання та розгляду (з дотриманням конфіденційності) заяв про випадки булінгу (цькування) в ліцеї;
- порядок реагування на доведені випадки булінгу (цькування) в ліцеї та відповідальність осіб, причетних до булінгу (цькування).

4.3. Практичний психолог та соціальний педагог:

- знайомлять учасників освітнього процесу з нормативно - правовою базою та регулюючими документами щодо превенції проблеми насилля в освітньому середовищі;
- ініціюють обговорення та планують спільні дії адміністрації, соціально- психологічної служби, педагогічного колективу, учнівського самоврядування та батьківської громадськості, щодо протидії булінгу;
- створюють умови щодо недопущення булінгу, накопичують інформацію щодо профілактики проявів булінгу в освітньому закладі;
- виявляють булерів, реальних та потенційних жертв боулінгу;
- діагностують стан психологічного клімату систему стосунків проводять соціометрію в класних колективах, в яких відбувся булінг;
- за результатами діагностики розробляють план корекційної роботи з булером, жертвою та свідками боулінгу із залученням батьків або їх законних представників;
- розробляють та реалізують програму індивідуальної реабілітації для потерпілого від булінгу;
- розробляють профілактичні заходи для групи (класу), в якій зафіксовано випадок булінгу;
- здійснюють супровід педагогічних працівників, які забезпечують освітній процес для групи (класу), в якій зафіксовано випадок булінгу;
- забезпечують надання психологічного супроводу здобувачів освіти, які постраждали від булінгу, стали його свідками або вчинили булінг;
- проводять семінари, тренінги, круглі столи, години спілкування, бесіди консультації щодо недопущення проявів булінгу, залучають до зазначеної роботи психологів, психотерапевтів, представників служб у справах дітей, кримінальної поліції, громадських організацій тощо;
- формують у педагогів навички ідентифікації і недопущення проявів насильства у власній поведінці щодо здобувачів освіти у вигляді порівнянь, навішування ярликів, ігнорування почуттів дітей та їхніх скарг на цькування;
- сприяють подолання егоцентризму здобувачів освіти, розвитку у них емпатійних якостей, асертивних та гуманістичних комунікативних здібностей, адекватної самооцінки, самоконтролю, саморозвитку, критичного мислення, соціальної адаптованості та індивідуальних механізмів подолання важких станів і переживань.

4.3.1. Практичний психолог та соціальний педагог в разі встановлення факту булінгу організовують:

- роз'єднання жертви булінгу від стресового впливу булерів;
- надання первинної допомоги жертвам булінгу та булерам;
- безпосередню роботу з булерами та жертвами булінгу за участі класного керівника (за потреби);
- розслідування проявів булінгу;
- припинення та коригування агресивної поведінки булерів;
- індивідуальні бесіди з булерами, з жертвами булінгу, свідками булінгу щодо з'ясування обставин булінгу;
- індивідуальні бесіди та консультації з батьками булерів, батьками жертв булінгу щодо факту булінгу з метою визначення шляхів усунення небезпечних проявів;

- проведення психолого-корекційної роботи і відпрацювання навичок поведінки жертв булінгу з метою виведення їх зі стану жертви.

4.4. Педагогічні та інші працівники ліцею:

- забезпечують здобувачам освіти захист під час освітнього процесу від будь-яких форм насильства та експлуатації, у тому числі булінгу (цькування), дискримінації за будь-якою ознакою, від пропаганди та агітації, що завдають шкоди здоров'ю;
- повідомляють директора ліцею про факти булінгу (цькування) стосовно здобувачів освіти, педагогічних працівників, інших осіб, які залучаються до освітнього процесу, свідком яких вони були особисто або про які отримали достовірну інформацію від інших осіб;
- сприяють директору ліцею у проведенні розслідування щодо випадків булінгу (цькування);
- виконують рішення та рекомендації комісії з розгляду випадків булінгу (цькування) у ліцеї.

4.4.1. Педагогічні працівники, які забезпечують освітній процес для групи (класу), в якій зафіксовано випадок булінгу:

- виконують рекомендації комісії з розгляду випадків булінгу в закладі освіти щодо доцільних методів навчання та організації роботи з неповнолітніми або малолітніми сторонами булінгу та їхніми батьками або законними представниками;
- забезпечують інтеграцію антибулінгового компонента в освітній процес, який визначається правилами поведінки учасників освітнього процесу в закладі освіти, статутом закладу освіти, законодавством;
- виробляють спільно з здобувачами освіти правила взаємодії групи (класу) під час освітнього процесу.
- забезпечують соціалізацію та надання необхідної допомоги жертвам булінгу та булерам, сприяють покращенню стосунків між ними.

Розділ V. Діяльність Комісії з розгляду випадків булінгу (цькування)

5.1. Комісія з розгляду випадків булінгу (цькування) Коростенського міського ліцею (далі - Комісія) утворюється наказом директора та скликається для прийняття рішення за результатами розслідування про факти булінгу (цькування).

5.2. В своїй діяльності Комісія керується Кодексом України про адміністративні правопорушення, Законом України «Про освіту», «Про повну загальну освіту», Законом України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо протидії булінгу (цькуванню)», цим Положенням та іншими нормативно-правовими актами з питань щодо протидії булінгу (цькуванню).

5.3. До складу Комісії можуть входити: директор, заступники директора, педагогічні працівники, (у тому числі практичний психолог, соціальний педагог), батьки постраждалого та булера та інші зацікавлені особи. Центр має право залучати зовнішніх експертів та юристів до розгляду справи на умовах закону України «Про захист персональних даних».

5.4. Комісія діє відповідно до Порядку подання та розгляду (з дотриманням конфіденційності) заяв про випадки булінгу (цькування) у ліцеї.

5.5. Засідання Комісії скликається директором для розгляду та неупередженого з'ясування обставин випадків булінгу (цькування) відповідно до заяв, що надійшли з цього приводу.

5.6. У разі, якщо Комісія не кваліфікує випадок як булінг (цькування), через об'єктивні причини (діагноз здобувача освіти), зумовлені психологічним станом зокрема, а постраждалий не згодний з цим, то він може одразу звернутись до органів Національної поліції України із заявою, про що директор ліцею має повідомити постраждалого.

5.7. До повноважень комісії належать:

- ✓ розгляд та аналіз матеріалів за результатами проведеного розслідування щодо з'ясування обставин на підставі заяви про булінг (цькування);
- ✓ визначення сторін булінгу (цькування), можливих причин та необхідних заходів для їх усунення;
- ✓ планування заходів стабілізації психологічного клімату у колективі, формування емпатії між сторонами булінгу (цькування) та надання соціальних та психолого-педагогічних послуг сторонам булінгу (цькування), в тому числі із залученням необхідних фахівців із надання правової, соціальної та іншої допомоги тощо;

- ✓ формування рекомендацій для педагогічних працівників ліцею щодо доцільних методів навчання та організації роботи з малолітніми чи неповнолітніми сторонами булінгу (цькування) та їхніми батьками або законними представниками;
- ✓ формування рекомендацій для батьків або законних представників малолітньої чи неповнолітньої особи, яка стала стороною булінгу (цькування).

Розділ VI. Склад комісії, права та обов'язки її членів

- 6.1. Склад комісії затверджує наказом керівник закладу освіти.
- 6.2. Склад комісії формується з урахуванням основних завдань комісії.
- 6.3. Комісія складається з голови, заступника голови, секретаря та не менше ніж п'яти її членів.
- 6.4. До складу комісії входять педагогічні працівники, у тому числі практичний психолог та соціальний педагог закладу освіти, представники служби у справах дітей та центру соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді.
- 6.5. До участі в засіданні комісії за згодою залучаються батьки або інші законні представники малолітніх або неповнолітніх сторін булінгу (цькування), а також можуть залучатися сторони булінгу (цькування), представники інших суб'єктів реагування на випадки булінгу (цькування) в закладах освіти.
- 6.6. Головою комісії є керівник закладу освіти.
- 6.7. Голова комісії організовує її роботу і відповідає за виконання покладених на комісію завдань, головує на її засіданнях та визначає перелік питань, що підлягають розгляду.

Розділ VII. Порядок роботи комісії

- 7.1. Метою діяльності комісії є припинення випадку булінгу (цькування) в закладі освіти; відновлення та нормалізація стосунків, створення сприятливих умов для подальшого здобуття освіти у групі (класі), де стався випадок булінгу (цькування); з'ясування причин, які призвели до випадку булінгу (цькування), та вжиття заходів для усунення таких причин; оцінка потреб сторін булінгу (цькування) в соціальних та психолого-педагогічних послугах та забезпечення таких послуг.
- 7.2. Формою роботи комісії є засідання, які проводяться у разі потреби. Дату, час і місце проведення засідання комісії визначає її голова.
- 7.3. Під час проведення засідання комісії секретар комісії веде протокол засідання комісії за формою згідно з [додатком](#) до цього Порядку.
- 7.4. Особи, залучені до участі в засіданні комісії, зобов'язані дотримуватись принципів діяльності комісії, зокрема не розголошувати стороннім особам відомості, що стали їм відомі у зв'язку з участю у роботі комісії, і не використовувати їх у своїх інтересах або інтересах третіх осіб. Особи, залучені до участі в засіданні комісії, під час засідання комісії мають право:
 - ознайомлюватися з матеріалами, поданими на розгляд комісії;
 - ставити питання по суті розгляду;
 - подавати пропозиції, висловлювати власну думку з питань, що розглядаються.
- 7.5. Голова комісії доводить до відома учасників освітнього процесу рішення комісії згідно з протоколом засідання та здійснює контроль за їхнім виконанням.
- 7.6. Строк розгляду комісією заяви або повідомлення про випадок булінгу (цькування) в закладі освіти та виконання нею своїх завдань не має перевищувати десяти робочих днів із дня отримання заяви або повідомлення керівником закладу освіти.

Розділ VIII. Порядок подання та розгляду (з дотриманням конфіденційності) заяв або повідомлень про випадки булінгу (цькування) в міському ліцеї:

- 8.1. Учасники освітнього процесу подають заяву (Додаток 2) директору ліцею або повідомляють його про випадок булінгу (цькування), свідком якого вони стали або підозрюють про його вчинення стосовно малолітньої чи неповнолітньої особи та (або) такою особою стосовно інших учасників освітнього процесу, або про який отримали достовірну інформацію по відношенню до дитини або будь-якого іншого учасника освітнього процесу;
- 8.2. Повідомлення можуть бути в усній та (або) письмовій формі, в тому числі із застосуванням засобів електронної комунікації.

8.3. Директор у разі отримання заяви або повідомлення про випадок булінгу (цькування) невідкладно у строк, що не перевищує однієї доби, розглядає заяву або повідомлення та видає рішення про проведення розслідування.

8.4. Проводиться повне та неупереджене розслідування щодо випадків булінгу (цькування) з залученням осіб, від яких отримано інформацію.

8.5. Директор ліцею для прийняття рішення за результатами розслідування наказом створює комісію з розгляду випадку булінгу (цькування) та скликає засідання комісії з розгляду випадку булінгу (цькування) (далі - Комісія) не пізніше, ніж упродовж трьох робочих днів з дня отримання заяви або повідомлення для прийняття рішення за результатами розслідування та виконання відповідних заходів реагування.

8.6. Рішення Комісії реєструється в окремому журналі, зберігається в паперовому вигляді з оригіналами підписів всіх членів Комісії.

8.7. Потерпілий чи його (її) представник також можуть звернутися відразу до уповноважених підрозділів органів Національної поліції України (ювенальна поліція) та Служби у справах дітей.

Розділ IX. Порядок реагування на доведені випадки булінгу (цькування) в ліцеї та відповідальність осіб, причетних до булінгу (цькування):

- у разі підтвердження факту вчинення булінгу (цькування), за результатами розслідування та висновків Комісії, директором невідкладно у строк, що не перевищує однієї доби, повідомляє територіальний орган (підрозділ) Національної поліції України, принаймні одного з батьків або інших законних представників малолітньої чи неповнолітньої особи, яка стала стороною булінгу (цькування), центр соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді з метою здійснення оцінки потреб сторін булінгу (цькування), визначення соціальних послуг та методів соціальної роботи, забезпечення психологічної підтримки та надання соціальних послуг;
- за потреби викликає бригаду екстреної (швидкої) медичної допомоги для надання екстреної медичної допомоги;
- виконується рішення та рекомендації Комісії;
- надаються соціальні та психолого-педагогічні послуги здобувачам освіти, які вчинили булінг, стали його свідками або постраждали від булінгу.

Розділ X. Права та обов'язки учасників освітнього процесу

10.1.Здобувачі освіти мають право на:

- якісні освітні послуги;
- індивідуальну освітню траєкторію, що реалізується, зокрема, через вільний вибір видів, форм і темпу здобуття освіти, закладів освіти і запропонованих ними освітніх програм, навчальних дисциплін та рівня їх складності, методів і засобів навчання;
- інші необхідні умови для здобуття освіти, у тому числі для осіб з особливими освітніми потребами та із соціально незахищених верств населення;
- свободу творчої, спортивної, оздоровчої, культурної, просвітницької, наукової і науково-технічної діяльності тощо;
- особисту або через своїх законних представників участь у громадському самоврядуванні та управлінні ЗЗСО;
- безпечні та нешкідливі умови навчання і праці;
- повагу людської гідності;
- захист під час освітнього процесу від приниження честі та гідності, будь- яких форм насильства та експлуатації, булінгу (цькування), дискримінації за будь-якою ознакою, пропаганди та агітації, що завдають шкоди здоров'ю здобувачам освіти;
- отримання соціальних та психолого-педагогічних послуг як особа, яка постраждала від булінгу (цькування), стала його свідком або вчинила булінг (цькування).

10.2. Здобувачі освіти зобов'язані:

- поважати гідність, права, свободи та законні інтереси всіх учасників освітнього процесу, дотримуватися етичних норм;
- відповідально та дбайливо ставитися до власного здоров'я, здоров'я оточуючих, довкілля;
- дотримуватися установчих документів, правил внутрішнього розпорядку Центру;
- повідомляти керівництво Центру про факти булінгу (цькування) стосовно здобувачів освіти, педагогічних, науково-педагогічних працівників, інших осіб, які залучаються до освітнього процесу, свідком яких вони були особисто або про які отримали достовірну інформацію від інших осіб.

10.3. Працівники, які залучаються до освітнього процесу, мають право на:

- захист професійної честі і гідності;
- захист під час освітнього процесу від будь-яких форм насильства та експлуатації, у тому числі булінгу (цькування), дискримінації за будь-якою ознакою, від пропаганди та агітації, що завдають шкоди здоров'ю.

10.4.Зобов'язані:

- дотримуватися педагогічної етики;
- поважати гідність, права, свободи і законні інтереси всіх учасників освітнього процесу;
- настановленням і особистим прикладом утверджувати повагу до суспільної моралі та суспільних цінностей, зокрема правди, справедливості, патріотизму, гуманізму, толерантності, працелюбства;
- формувати у здобувачів освіти усвідомлення необхідності додержуватися Конституції та законів України, захищати суверенітет і територіальну цілісність України;
- виховувати у здобувачів освіти повагу до державної мови та державних символів України, національних, історичних, культурних цінностей України, дбайливе ставлення до історико-культурного надбання України та навколишнього природного середовища;
- формувати у здобувачів освіти прагнення до взаєморозуміння, миру, злагоди між усіма народами, етнічними, національними, релігійними групами;
- захищати здобувачів освіти під час освітнього процесу від будь-яких форм фізичного та психічного насильства, приниження честі та гідності, дискримінації за будь-якою ознакою, пропаганди та агітації, що завдають шкоди здоров'ю здобувачів освіти, запобігати вживанню ними та іншими особами на території закладів освіти алкогольних напоїв, наркотичних засобів, іншим шкідливим звичкам;
- додержуватися установчих документів та правил внутрішнього розпорядку Центру, виконувати свої посадові обов'язки;
- повідомляти директора про факти булінгу (цькування) стосовно здобувачів освіти, педагогічних, інших осіб, які залучаються до освітнього процесу, свідком якого вони були особисто або інформацію про які отримали від інших осіб, вживати невідкладних заходів для припинення булінгу (цькування).

10.5. Батьки здобувачів освіти мають право:

- отримувати інформацію про діяльність ЗЗСО, у тому числі - щодо надання соціальних та психолого-педагогічних послуг особам, які постраждали від булінгу (цькування), стали його свідками або вчинили булінг (цькування);
- про результати навчання своїх дітей (дітей, законними представниками яких вони є) і результати оцінювання якості освіти у закладі освіти та його освітньої діяльності;
- подавати директору центру заяву про випадки булінгу (цькування) стосовно дитини або будь-якого іншого учасника освітнього процесу;
- вимагати повного та неупередженого розслідування випадків булінгу (цькування) стосовно дитини або будь-якого іншого учасника освітнього процесу.

10.5. Батьки здобувачів освіти зобов'язані:

- виховувати у дітей повагу до гідності, прав, свобод і законних інтересів людини, законів та етичних норм, відповідальне ставлення до власного здоров'я оточуючих і довкілля;
- поважати гідність, права, свободи і законні інтереси дитини та інших учасників освітнього процесу;
- дбати про фізичне і психічне здоров'я дитини, сприяти розвитку її здібностей, формувати навички здорового способу життя;

- формувати у дитини культуру діалогу, культуру життя у взаєморозумінні, мирі та злагоді між усіма народами, етнічними, національними, релігійними групами, представниками різних політичних і релігійних поглядів та культурних традицій, різного соціального походження, сімейного та майнового стану;
- настановленням і особистим прикладом утверджувати повагу до суспільної моралі та суспільних цінностей, зокрема правди, справедливості, патріотизму, гуманізму, толерантності, працелюбства;
- сприяти директору ліцею у проведенні розслідування щодо випадків булінгу (цькування);
- виконувати рішення та рекомендації комісії з розгляду випадків булінгу (цькування) та інше, що сприятиме покращенню виправлення ситуації, що призвела до булінгу.

Розділ XI. Прикінцеві положення

11.1. Положення про порядок розгляду випадків булінгу (цькування) у міському ліцеї (далі - Положення) затверджується наказом директора і є обов'язковими до виконання усіма учасниками освітнього процесу.

11.2. Учасники освітнього процесу мають знати Положення про порядок розгляду випадків булінгу (цькування) у ліцеї.

11.3. Незнання або нерозуміння норм цього Положення не є виправданням невиконання обов'язків учасниками освітнього процесу. Заклад забезпечує публічний доступ до тексту Положення через власний офіційний Веб-сайт.

11.4. Зміни та доповнення до Положення вносяться наказом директора ліцею.

Додаток 1.
до Положення щодо протидії булінгу (цькуванню)
та порядок реагування на випадки булінгу
в Коростенському міському ліцеї
(пункт 7.3., розділу VII)

ПРОТОКОЛ № _____ засідання комісії з розгляду випадків булінгу (цькування)

(Найменування закладу освіти)

« ____ » _____ 20 ____ р. _____ Час ____ год ____
хв.

Підстава:

(від кого і коли надійшло заява або повідомлення про випадок булінгу (цькування))

(стислий зміст заяви або повідомлення)

Присутні:

Члени комісії (_____ осіб) згідно з наказом про склад комісії від _____ № _____:

Інші особи (_____ осіб):

СЛУХАЛИ:

I. Затвердження Порядку денного засідання

II. Розгляд питань Порядку денного засідання¹

III. Ухвалили рішення про²
потреби сторін булінгу (цькування) в соціальних та психолого-педагогічних послугах

заходи для усунення причин булінгу (цькування)

заходи виховного впливу щодо сторін булінгу (цькування)

рекомендації для педагогічних (науково-педагогічних) працівників закладу освіти щодо доцільних методів здійснення освітнього процесу та інших заходів з малолітніми чи неповнолітніми сторонами булінгу (цькування), їхніми батьками або іншими законними представниками

рекомендації для батьків або інших законних представників малолітньої чи неповнолітньої особи, яка стала стороною булінгу (цькування)

Голова комісії

Секретар

¹ Розділ II доповнюється окремими сторінками.

²Розділ III доповнюється окремими сторінками.

Додаток2.
до Положення щодо протидії булінгу (цькуванню)
та порядок реагування на випадки булінгу
в Коростенському міському ліцеї
(пункт 8.1 розділу 8)

Директору
Коростенського міського ліцею
В.В.Ходаківський

(ПІБ, учня/учениці _ класу)
який(-а) проживає за адресою

(контактний телефон)

ЗАЯВА

Я, _____,
повідомляю про випадок булінгу (цькування), учасником (свідком) якого я є,
що стався

_____ у (на) _____, а саме:
_____ (дата,
_____ (місце)
_____ (час)

(перерахувати види образ, цькувань, які були застосовані).

_____ (розгорнутий виклад фактів щодо виявлених випадків булінгу (цькування))

_____ Прошу допомогти у вирішенні даної ситуації, що склалася.

_____ (дата)

_____ (ПІБ)

_____ (підпис)

Додаток3.
до Положення щодо протидії булінгу (цькуванню)
та порядок реагування на випадки булінгу
в Коростенському міському ліцеї

ЖУРНАЛ

реєстрації заяв про випадки булінгу (цькування)

№ з/п	Дата прийняття заяви	Прізвище, ім'я, по батькові заявника (здобувач освіти, батьки, законні представники, педагогічний працівник, інші особи)	Контактна інформація заявника (адреса проживання, телефон)	Короткий зміст заяви	Прізвище, ім'я, по батькові та посада особи, яка прийняла заяву
-------	----------------------	--	--	----------------------	---

--	--	--	--	--	--

Додаток 4.
до Положення щодо протидії булінгу (цькуванню)
та порядок реагування на випадки булінгу
в Коростенському міському ліцеї

ЖУРНАЛ
реєстрації рішень комісії з розгляду випадків булінгу (цькування)

№ з/ п	Дата засідання комісії	Номер рішенн я	Рішення та рекомендації комісії	Прізвище, ініціали та посада членів комісії	Підписи членів комісії